

Sygn. akt VIII U 497/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st.sekr.sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy **H. C.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 4 lutego 2013 r. nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu H. C. prawo do emerytury od dnia 2 lutego 2013 roku i stwierdza, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji

II. zasądza od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt: VIII U 497/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.02.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił H. C. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie jedynie 6 lat , 7 miesięcy i 1 dzień pracy w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia **w (...) Zakładach (...) od 02.11.1981r. do 07.02.1982 r.** jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Zajmowane w w/w okresie stanowisko tj. „obsługa żeliwniaka” nie odpowiada stanowisku wykazanemu w powołanej przez zakład pracy podstawie prawnej tj. wykaz A. dział III, poz. 22 pkt. 2 zarządzenia Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15.08.1983 r. gdzie wymieniono stanowisko: „wsadowy-załadowywacz żeliwniaka”.

Nie uznano okresu zatrudnienia **w (...) Zakładach (...) od 08.02.1982 r. do 15.09.1991 r.** jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16.09.1991 r. zakład pracy nie wyszczególnił na jakim stanowisku był Pan zatrudniony w w/w okresie, brak również określenia charakteru pracy ściśle wg wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r, brak podstawy prawnej dotyczącej stanowiska (tj. wykaz, dział, poz., pkt) przepisów resortowych wówczas zakład obowiązujących oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów.

Nie uznano okresu zatrudnienia **w (...) Szkuner od 27.01.1997 r. do 31.12.1998 r.** jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W świadectwie z dnia 22-01-2013 r. zakład pracy potwierdza, że w w/w okresie odwołujący był zatrudniony na stanowisku „robotnik przetwórstwa wstępnego - mrożonkowy”.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach [... (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Oba ww. kryteria muszą być spełnione łącznie. Wykonywanie pracy na różnych stanowiskach, chociażby w obszarze tego samego działu i pozycji zarządzenia resortowego, wyklucza zatem możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu, przewidzianym dla danego stanowiska pracy.

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca i wniósł o jej zmianę i zaliczenie zakwestionowanego przez ZUS okresu pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach i przyznanie prawa do emerytury. Podniósł w uzasadnieniu, że w spornych okresach był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach, na których stale wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawodawca w rozporządzeniu z dnia 07.02.1983 r. określił w wykazie A katalog prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, natomiast nie określił katalogu stanowisk. Świadectwo pracy wydane przez (...) Zakłady (...) zawiera informacje jakie stanowiska zajmował wnioskodawca w okresie zatrudnienia w tym zakładzie. Pracodawca szczegółowo wskazał okres zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach. Natomiast świadectwo pracy w warunkach szczególnych zawiera informacje w jakim okresie prace wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szkodliwych.

Również w (...) Szkuner we W. wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych co potwierdza świadectwo pracy z dnia 22.01.2013 r. Skarżący na potwierdzenie powyższych okoliczności powołał dowód z zeznań świadków i przedstawił stosowne dokumenty.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony L. C., urodzony (...), w dniu 08.01. 2013 r. złożył do ZUS wnioski o emeryturę.

(Niesporne, ponadto wnioski – k. 1-2 akt ubezpieczeniowych)

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 27 lat, 3 miesiące i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 6 lat, 7 miesięcy i 1 dzień okresów pracy w warunkach szczególnych zamiast 15 lat. Nadto, ubezpieczony nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończył 60 lat, na dzień 01.01.1999 r. osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy-25 lat dla mężczyzn.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. C. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

(vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 23 akt ubezp., decyzja z dnia 04.02.2013 r. – k. 24 akt ubezp., odwołanie – k. 2-3 akt sprawy)

H. C. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w P. w okresie od 22.11.1973 r. do 15.09.1991 r. , w tym od 02.11.1981r. do 07.02.1982 r. na stanowisku „obsługa żeliwiaka” , a od 08.02.1982 r. do 15.09.1991 r. na stanowisku „rdzeniacz”.

W okresie od 02.11.1981r. do 07.02.1982 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace odpowiednio przy obsłudze żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych.

(...) żeliwiaka polegała na tym, że do pieca ładowany był wsad w postaci porcji surówki żeliwnej, złomu żeliwnego, złomu stalowego i topników-kamienia wapiennego, warstwy metalu i koksu odlewniczego. Następnie w piecu wytapiany był metal w temperaturze ponad 1200 stopni, którym zalewano formy. Zakład produkował części do silników. W zakładzie pracy było duże zapylenie od szlifowania, formowania, czyszczenia.

W okresie od 08.02.1982 r. do 15.09.1991 r. ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace „przygotowywania mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy” Praca rdzeniarsza polegała na wykonywaniu rdzeni, które zabezpieczały dane części maszyn przed zalaniem metalem. Rdzenie były wykonywane z masy furanowej, ze szkła wodnego, z piasku kwarcowego oraz oleju. Następnie wkładane były do suszarni do stwardnienia.

Ubezpieczony w okresie od 27.01.1997 r. do 18.07.2003 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) we W. na stanowisku robotnik przetwórstwa wstępnego-mrożonkowy, w tym od dnia 27.01.1997 r. do dnia 31.12.1998 r. na tym stanowisku wykonywał prace przy bezpośredniej produkcji w zakładach przetwórstwa ryb, w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C.

Praca ubezpieczonego polegała na mrożeniu ryby. Była to praca 3- zmianowa wykonywana w chłodni. Ubezpieczony mył świeżą rybę , pakował w odpowiednie tace, które umieszczało się w szafach zamrażalniczych. Po upływie godziny tace były wyciągane, wywijane, pakowane do kartonów i do komory chłodniczej. Trzeba było wchodzić do komory gdzie panowała temperatura poniżej -18 stopni a na hali nie przekraczała 10 stopni.

(vide: świadectwo pracy z dnia 16.09.1991 r. –k. 11 akt ubezp. plik III , świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dn. 16.09.1991 r. –k. 12 akt ubezp. plik III, akta osobowe, w tym angaż z dnia 02.11.1981 r. i z dn. 15.02.1982 r. -k.33 akt sprawy, świadectwo pracy z 10.07.2003 r. –k.5 akt ubezp. plik I, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach –k.6 akt ubezp. plik I i k. 22 akt ubezp. plik III ,akta osobowe-k.29 akt sprawy , zeznania ubezpieczonego – k.37-37v oraz świadków J. J.– k.35-35v,J. S.-k.35v-36,W. S.-k.36-36v, T. K.-k.36v-37

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezsprzecznie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych oraz zaświadczenia o pracy w szczególnych warunkach. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącego w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Wskazać należy, że w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz Zarządzenia Nr 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15.08.1983 r. w dziale III pod poz. 21 wskazano jako prace w warunkach szczególnych prace przy przygotowywaniu mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy, a pod pozycją 22 prace przy obsłudze żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych.

Natomiast w wykazie A w/wym aktów w Dziale X poz. 15 widnieją Prace przy bezpośredniej produkcji w zakładach przetwórstwa ryb, a w Dziale X poz. 7 Prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C.

Fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie odpowiadającej charakterem i zakresem pracy wskazanej w wykazie A, w dziale III pod poz. 21 i 22 oraz w dziale X, poz. 7 i 15 załącznika do przywołanego wyżej Rozporządzenia został potwierdzony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Niewątpliwie wynikał on z zeznań świadków - współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – którzy zgodnie zeznali, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) przy obsłudze żeliwiaka i jako rdzeniacz oraz w Przedsiębiorstwie (...) jako mrożonkowy.

Świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w tych samym okresie, na podobnych stanowiskach oraz w tym samym zakładzie pracy. Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Treść zeznań znajduje również odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji, w szczególności świadectwach pracy ubezpieczonego i przedłożonych angażach, a nadto koresponduje z treścią zeznań samego ubezpieczonego.

W odniesieniu do zarzutów pozwanego zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał faktycznie prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem charakter i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem nazwy stanowiska pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy w (...) Zakładach (...) w P. w okresie 02.11.1981r. do 07.02.1982 r. i od 08.02.1982 r. do 15.09.1991 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) we W. od dnia 27.01.1997 r. do dnia 31.12.1998 r. zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i pełnym wymiarze czasu pracy.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest znacznie dłuższy niż wymagany ustawą i wynosi 18 lat 4 miesiące i 20 dni. W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 02 lutego 2013 r., tj.: od dnia ukończenia 60 lat.

Sąd Okręgowy uznał, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie obszernego postępowania dowodowego w toku postępowania przed sądem, w tym w szczególności dopuszczenie dowodu z akt osobowych ubezpieczonego i zeznań świadków pozwoliło na uznanie, że w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 98 § 1 kpc w zw. z § 11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej

udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1349) zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR del Elżbieta Trybulec-Czernek

Zarządzenie :

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. przedłożyć z wpływem apelacji lub za 21 dni z zpo.

SSR del Elżbieta Trybulec-Czernek